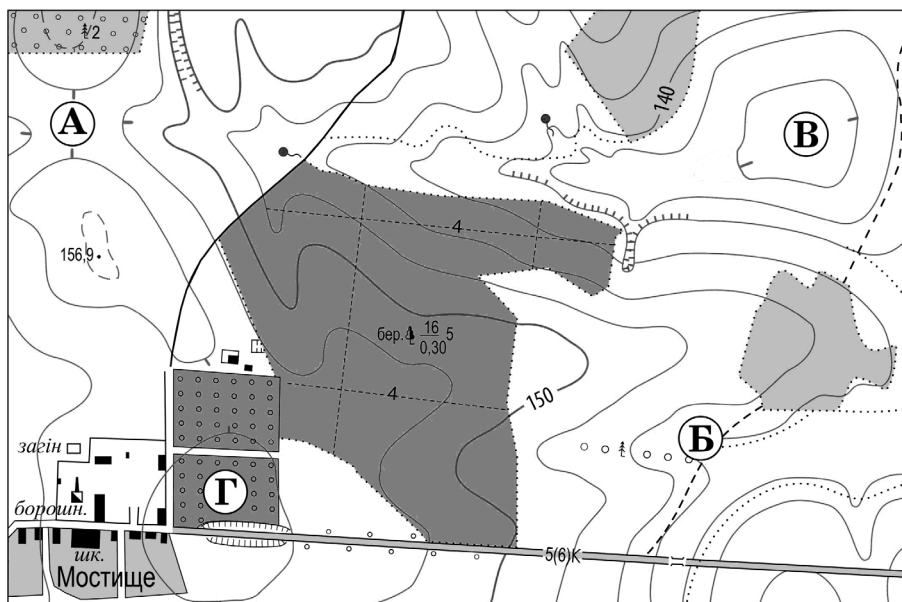

Зовнішнє незалежне оцінювання 2015 року з географії

1. Хто з видатних мореплавців довів, що Євразію й Північну Америку розділяє протока?
  - А Абель Тасман
  - Б Вітус Беринг
  - В Марко Поло
  - Г Джеймс Кук

2. Укажіть точки на поверхні Землі, через які проходить земна вісь.
  - А географічні полюси
  - Б магнітні полюси
  - В 0° ш., 0° д. та 0° ш., 180° д.
  - Г перетин тропіків із початковим меридіаном

3. Оцініть рельєф місцевості, зображеної на фрагменті топографічної карти. Якою буквою позначено ділянку, що може бути затоплена водою внаслідок інтенсивного танення снігу?

А
Б
В
Г

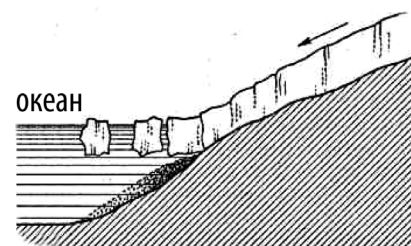

Суцільні горизонталі проведені через 2,5 метри

4. Дюни виникають у результаті
- А руйнівної роботи льодовиків
  - Б руйнівної роботи підземних вод
  - В творчої роботи морів
  - Г творчої роботи вітру

5. Який процес відображено на рисунку?

- А утворення айсбергів
- Б зміщення снігової лінії
- В танення багаторічної мерзлоти
- Г льодостав

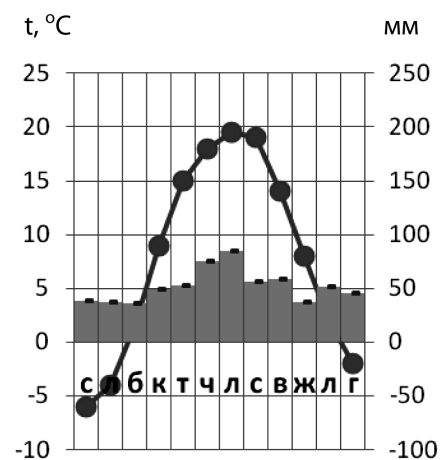

6. Річки якого материка несуть свої води в усі чотири океани?

- А Австралії
- Б Північної Америки
- В Євразії
- Г Африки

7. Який тип клімату характеризують відображені на кліматодіаграмі показники?

- А помірно континентальний
- Б тропічний вологий
- В субекваторіальний
- Г екваторіальний

8. Який природно-територіальний комплекс є азональним?
- А хвойні ліси (тайга)
  - Б широколисті ліси
  - В байрачні ліси
  - Г мішані ліси
9. У якому океані знаходиться Маріанська западина – найглибше місце на Землі?
- А Атлантичному
  - Б Тихому
  - В Індійському
  - Г Північному Льодовитому
10. У якій півкулі розташована Австралія відносно екватора?
- А Західній
  - Б Східній
  - В Північній
  - Г Південній
11. Укажіть особливість тектонічної будови Євразії.
- А межі материка збігаються з межами літосферної плити
  - Б материк сформувався навколо кількох давніх платформ
  - В на материку немає областей давньої складчастості
  - Г основою материка є щит з прилеглими западинами
12. Чому на зволоження Південної Америки Атлантичний океан впливає більше, ніж Тихий?
- А на заході материка простягаються високі гори, а на сході – рівнини
  - Б західна частина материка отримує більше сонячного тепла, ніж східна
  - В біля західного узбережжя проходить тепла течія, а біля східного – холодна
  - Г із заходу на материк приходять циклони, а зі сходу – антициклони

13. Річка Конго порівняно з річкою Ніл характеризується

- А більшою довжиною річища
- Б більшою кількістю приток
- В меншою площею водозбірного басейну
- Г меншою водністю

14. Для виділеної природної зони на карті Північної Америки доберіть фрагмент опису типового природного ландшафту.

- А «...серед лишайників, мохів та осоки стеляться по землі, притиснуті сильними вітрами, карликові берізки...»
- Б «...між дубами й каштанами знайшли прихисток платани, а на галявину висунулось до світла й тепла тюльпанне дерево...»
- В «...бізонова трава швидко відростала після першого ж дощу, колоски й волоті злаків мережили квітковий килим, тож слід зразу губився...»
- Г «...у царстві кактусів – величезні колючі творіння: колони, свічники, кулі, їжакуваті подушки, деревоподібні химери-опунції...»

15. На території Євразії є всі кліматичні пояси Північної півкулі. Це пояснюється

- А великою різноманітністю рельєфу
- Б великою площею материка
- В значною протяжністю із заходу на схід
- Г значною протяжністю з півдня на північ

16. Державний кордон України проходить уздовж річки

- А Тетерів
- Б Дністер
- В Південний Буг
- Г Рось

17. Чому найбільші родовища гранітів і базальтів виявлено в Житомирській та Рівненській областях?
- А залишилися сліди геологічної роботи давнього льодовика
  - Б пролягає Альпійсько-Гімалайський складчастий пояс
  - В виходять на поверхню породи кристалічного фундаменту платформи
  - Г відбуваються інтенсивні процеси заболочення й торфонакопичення

18. Восени буває короткочасне повернення теплої сонячної погоди, яке в народі називають «бабиним літом». За змістом уривку з літературного твору визначте метеорологічну ознаку «бабиного літа»: *«...ясно і сонячно, легкий вітерець ледь погойдує павутину, ще в денному теплі ніжить ся зелене й золотаве листя, а вже ніч дихне свіжістю першого приморозку...»*.

- А від'ємний радіаційний баланс
- Б холодний атмосферний фронт
- В тропічний циклон
- Г стійкий антициклон

19. Коси північного узбережжя Азовського моря витягнуті з північного сходу на південний захід унаслідок впливу

- А прибережних течій, які рухаються проти годинникової стрілки
- Б людської діяльності, що сконцентрована в прибережних районах
- В річок, які виносять у море забруднені твердими речовинами води
- Г циклонів, що зумовлюють вітряну погоду в теплий період року

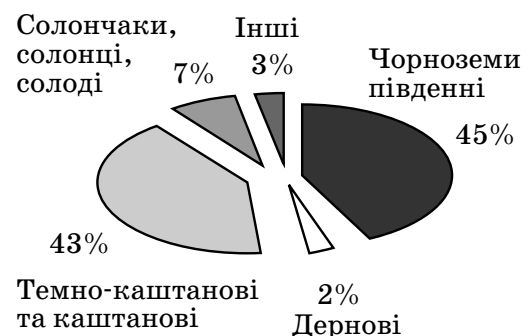
20. На пам'ятних монетах Національного банку України зображено типову рослину й птаха

- А карпатських полонин
- Б заболочених ділянок заплав
- В цілих ділянок степу
- Г широколистяних лісів

21. Проаналізуйте відображену на діаграмі структуру ґрунтів одного з регіонів в Україні. Змоделюйте комплекс найбільш доцільних заходів, спрямованих на збереження та покращення родючості земельних угідь у цьому регіоні.

- А полезахисне лісонасадження, гіпсування ґрунтів
- Б осушення заболочених ділянок, лісовідновлення
- В засипання карстових воронки, вапнування ґрунтів
- Г терасування крутих схилів, рекультивація торфовищ

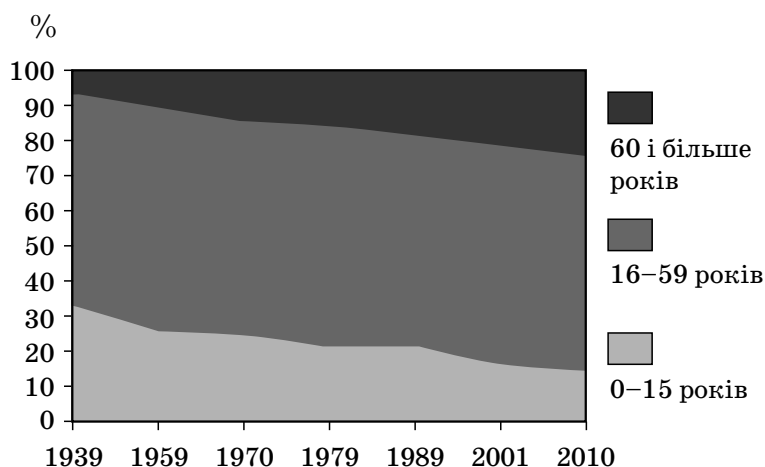
22. Поліпшенню геоєкологічної ситуації в Україні безпосередньо сприяє

- А спорудження водосховищ на рівнинних річках
- Б упровадження оборотного водоспоживання в промисловості
- В видобування корисних копалин відкритим способом
- Г переведення теплових електростанцій на кам'яне й буре вугілля

23. Проаналізуйте зміни в структурі населення України (див. діаграму).

Який процес відображено на діаграмі?

- А депопуляції населення
- Б урбанізації
- В відтворення населення
- Г «старіння» населення

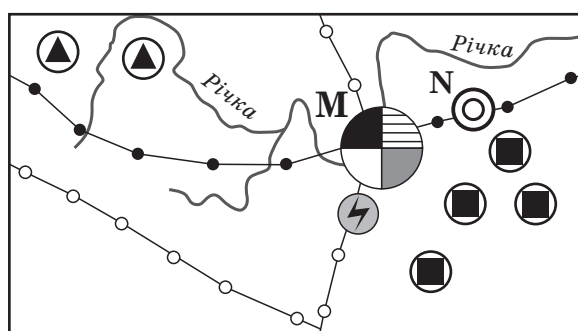

24. Близьке розміщення родовищ коксівного вугілля відіграло провідну роль у розташуванні підприємств чорної металургії та коксохімії в
- А Кривому Розі
  - Б Макіївці
  - В Запоріжжі
  - Г Нікополі

25. Актуальну проблему заміщення природного газу в комунальному господарстві та побуті вирішують шляхом виробництва брикетів і паливних гранул (пелет) із місцевої сировини та відходів. Які види сировини для виробництва альтернативних видів палива доцільно використовувати на Поліссі?

- А тирсу, торф
- Б стебла й качани кукурудзи
- В лушпиння соняшника, солому
- Г буре вугілля, відходи круп'яного виробництва

26. Проаналізуйте спеціалізацію великого багатогалузевого промислового центру М і розташованого поряд значно меншого промислового центру Н. Спрогнозуйте зумовлену сировинним і споживчим чинниками спеціалізацію розташованого в місті Н машинобудівного підприємства.

Умовні знаки:

● чорна металургія	■ видобування вугілля
⊖ коксохімія	▲ видобування залізної руди
○ металообробка	⚡ ТЕС
⊙ машинобудування	—●— нафтопроводи
● харчова промисловість	—○— газопроводи

- А виготовлення комплектуючих для сільськогосподарської техніки
- Б складання легкових, вантажних автомобілів та (або) автобусів
- В виробництво та апробація нових зразків нафтогазовидобувного обладнання
- Г виробництво гірничошахтного устаткування й обладнання для доменних печей

27. Особливістю територіальної організації хімічної промисловості в Україні є концентрація виробництва в

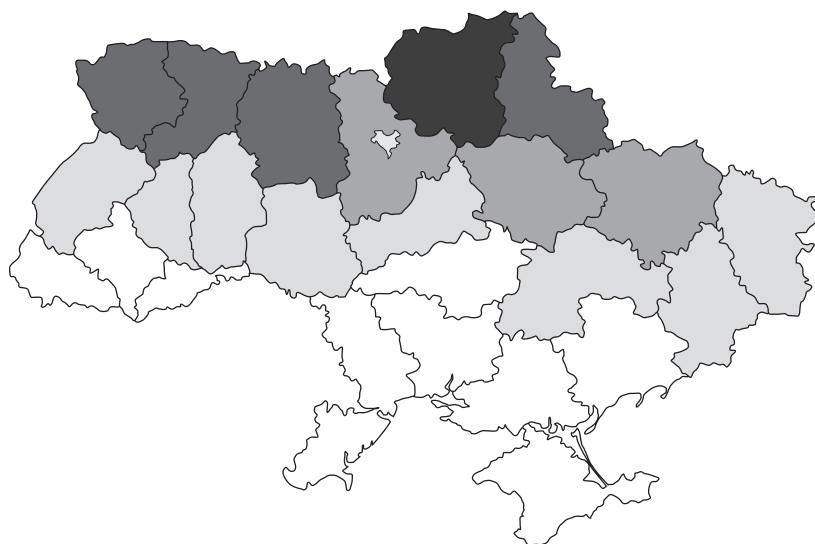
- А шести центрах (Київ, Одеса, Луцьк, Кіровоград, Лисичанськ і Херсон)
- Б пяти вузлах (Миколаївський, Донецький, Харківський, Житомирський і Чернівецький)
- В чотирьох районах (Придніпровський, Прикарпатський, Причорноморський і Донбас)
- Г трьох зонах (Полісся, Лісостеп і Степ)

28. Яка продукція виробляється на підприємствах лісопромислового комплексу майже в усіх обласних центрах України?

- А меблі
- Б сірники
- В папір
- Г целюлоза

29. На картограмі позначено валовий збір певного виду продукції сільського господарства в Україні впродовж 2010–2013 років (чим темніший колір, тим більший обсяг реалізованої продукції). Про який вид продукції сільського господарства йдеться?

- А пшеницю
- Б ячмінь
- В жито
- Г просо

30. У районах вирощування картоплі в невеликих містах розміщуються
- А круп'яні заводи
  - Б крохмале-патокові заводи
  - В макаронні фабрики
  - Г овочеконсервні заводи
31. Річковим транспортом доцільно перевозити
- А сталь із Маріуполя до Стамбула (Туреччина)
  - Б свіжу чорницю з Луцька до Варшави (Польща)
  - В тракторні деталі з Харкова до Мінська (Білорусь)
  - Г зерно з Ізмаїла (Одеська область) до Будапешта (Угорщина)
32. Визначте економічний район, що спеціалізується на виробництві алюмінію, титану, феросплавів, сталі, труб.
- А Причорноморський
  - Б Карпатський
  - В Придніпровський
  - Г Північно-Східний
33. У кожній країні існують свої критерії поділу поселень на міста й села, проте головною ознакою, що відрізняє міське поселення від сільського, є
- А характер зайнятості населення
  - Б щільність населення
  - В площа поселення
  - Г адміністративні функції поселення
34. Україна є членом
- А Європейського Союзу (ЄС)
  - Б Організації Об'єднаних Націй (ООН)
  - В Організації Північноатлантичного договору (НАТО)
  - Г Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК)

35. Проаналізуйте наведену в таблиці інформацію щодо запасів та щорічного видобутку мідних руд і вкажіть країну з найбільшим показником ресурсо-забезпеченості.

- А Чилі
- Б Перу
- В Австралія
- Г США

	<i>Запаси мідних руд, млн т</i>	<i>Щорічний видобуток мідних руд, млн т</i>
Чилі	190	5,2
Перу	76	1,2
Австралія	86	1,0
США	39	1,1

36. З відкриттям родовищ нафти в Північному морі кожна з країн, що має вихід до цього моря, отримала свій сектор для розробки. Укажіть дві країни, які стали найбільшими розробниками родовищ північноморської нафти.

- А Велика Британія, Норвегія
- Б Данія, Німеччина
- В Нідерланди, Бельгія
- Г Швеція, Франція

37. У якій країні західні райони істотно відстають в економічному розвитку порівняно зі східними?

- А Росії
- Б Італії
- В Німеччині
- Г Китаї

38. Основним чинником розміщення сучасних підприємств чорної металургії в морських портах є

- А потреба у водних ресурсах
- Б комбінування із суднобудівними заводами
- В орієнтація на імпорту руду
- Г перенесення брудних виробництв на узбережжя

39. Що істотно відрізняє сімейну ферму в агробізнесі країн Західної Європи від ферми такого типу в США, Канаді й Австралії?
- А приватна форма власності на землю
  - Б менша площа сільськогосподарських угідь
  - В виробництво продукції переважно на експорт
  - Г використання найманої робочої сили

40. Укажіть набір товарів, які ввозяться в Україну з виділених на карті країн Південної Америки.

- А арахіс, макарони, яблука, м'ясо (свинина)
- Б рис, маслини, чорний чай, молочні продукти
- В фініки, полуниця, соняшникова олія, курятина
- Г кава, какао, банани, м'ясо (яловичина)

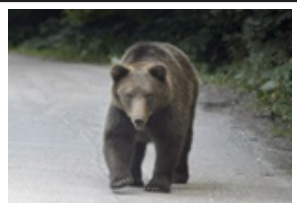

41. Укажіть характерну рису транспорту Африки.

- А більшість зовнішніх перевезень здійснює морський транспорт
- Б функціонує розгалужена мережа магістральних трубопроводів на всій території континенту
- В основні вантажопотоки забезпечують трансконтинентальні залізниці
- Г найбільша щільність мережі автомобільних шляхів – у центральній частині материка

42. Що є основною причиною глобального потепління клімату у ХХІ столітті?
- А прискорення виділення вуглекислого газу організмами в процесі дихання
  - Б прискорення процесів поглинання вуглекислого газу рослинами
  - В збільшення обсягів використання вуглекислого газу в хімічній промисловості
  - Г збільшення викидів вуглекислого газу в результаті споживання палива

43. Установіть відповідність між зображеною на рисунку твариною і регіоном, де вона часто створює певну загрозу безпеці дорожнього руху.

1	2	3	4

- А Південно-Західна Азія
- Б Східна Австралія
- В Східна Африка
- Г Північна Європа
- Д Південна Америка

44. Установіть відповідність між формами рельєфу України та тектонічними структурами, у межах яких вони сформувалися.

1 Приазовська височина	А Український щит
2 Полтавська рівнина	Б Скіфська плита
3 Середньоруська височина	В Волино-Подільська плита
4 Товтри	Г Дніпровсько-Донецька западина
	Д Воронезький кристалічний масив

45. Установіть відповідність між містом України та галуззю промисловості, підприємство якої розташоване в цьому місті.

1 Кременчук	А атомна енергетика
2 Кузнецовськ	Б вовняна
3 Краматорськ	В нафтопереробна
4 Коломия	Г верстатобудування
	Д шинна

46. Доберіть до кожної групи товарів чи послуг таку характеристику населення в регіоні, яка б зумовила збільшення попиту на них.

1 апарати для вимірювання артеріального тиску й корекції слуху	А збільшення народжуваності
2 фарби для волосся, біжутерія	Б збільшення тривалості життя
3 саджанці плодових і декоративних дерев	В зростання частки жінок
4 послуги дошкільних виховних закладів	Г збільшення частки національних меншин
	Д субурбанізація

47. Установіть відповідність між формою міжнародних економічних зв'язків та її проявом у співробітництві Білорусі й України.

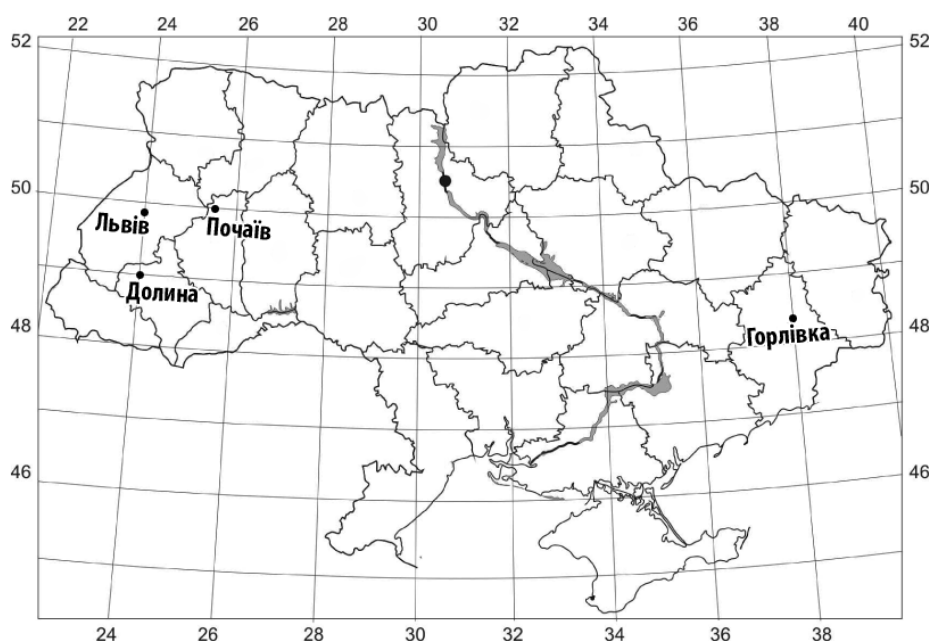
1 зовнішня торгівля товарами	А розробка й реалізація спільних проектів оцінювання ризиків повеней і паводків у басейні Дніпра
2 зовнішня торгівля послугами	Б виробництво тракторів на спільному українсько-білоруському підприємстві в Києві
3 науково-технічне співробітництво	В організація для школярів регулярних маршрутів з Києва і Луцька до «Біловезької пущі»
4 міжнародний туризм	Г забезпечення транзиту мінеральних добрив територією України з Білорусі до портів Одеси й Іллічівська
	Д експорт соняшникової олії з України в Білорусь

48. Установіть відповідність між образною та географічною назвою країни.

- 1 «Країна ранкового сонця»
- 2 «Туманний Альбіон»
- 3 «Країна пшеничного колоска»
- 4 «Найкращий діамант у короні англійської королеви»

- А Індія
- Б Японія
- В Канада
- Г Велика Британія
- Д Німеччина

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

49. Визначте географічну широту міста Долини (у градусах).

50. Обчисліть, на скільки хвилин місцевий час у місті Горлівці випереджає місцевий час у місті Львові.

51. Гелікоптер летить зі Львова до Почаєва, відхиляючись від напрямку на схід на 6° . Обчисліть азимут його руху.
52. Яку відстань (у км) від Львова до Почаєва потрібно подолати пілоту гелікоптера, якщо його маршрут відповідає відрізку 1 см на карті масштабу 1: 12000000?
53. В Українських Карпатах планується будівництво 570 малих гідроелектро-станцій. У верхів'ях річки мають невисоку водність, тому проектують на кожен ГЕС подавати воду з кількох річок трубами (див. рисунок).

Які екологічні та соціально-економічні проблеми в регіоні спричинять такі гідротехнічні споруди?

- 1 докорінну зміну ландшафтів
- 2 підвищення середньорічної температури повітря й кількості опадів
- 3 утворення на річках великих за площею поверхні водосховищ
- 4 зникнення окремих видів риб і комах, занесених до Червоної книги
- 5 заболочування пасовищ на гірських схилах
- 6 зменшення частки зайнятих у промисловості й збільшення – у сфері послуг
- 7 погіршення рекреаційно-туристичного потенціалу територій

54. Значна частина шахт на сході України виведена з ладу, тому актуальною є проблема відродження й модернізації підприємств у Львівсько-Волинському вугільному басейні. Спрогнозуйте позитивні наслідки розвитку вуглевидобування в цьому басейні.

- 1 поліпшення паливного балансу Західного регіону й України
- 2 забезпечення паливом Бурштинської та Добротвірської ТЕС
- 3 зростання частки альтернативних джерел енергії в регіоні
- 4 постачання сировини на металургійні комбінати Львова й Луцька
- 5 збільшення обсягу імпорту вугілля в прикордонні області України
- 6 збереження робочих місць у Нововолинську й Червонограді
- 7 прискорення розвитку транскордонного рекреаційного комплексу

55. Спираючись на оцінку галузевої і територіальної структури машинобудівного комплексу в Україні, визначте шляхи її оптимізації.

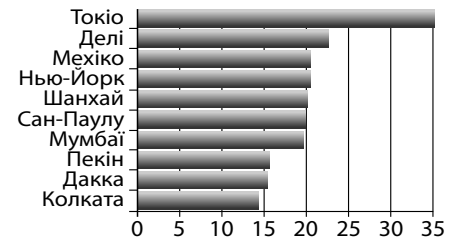
- 1 пропорційно розвивати всі галузі машинобудівного комплексу
- 2 рівномірно розміщувати підприємства в усіх великих містах
- 3 спрямовувати нові виробництва в малі й середні міста
- 4 концентрувати основні виробництва в Столичному економічному районі
- 5 поглиблювати спеціалізацію та удосконалювати кооперування заводів
- 6 створювати технопарки для прискорення розвитку наукомістких галузей
- 7 забезпечувати пріоритетний розвиток важкого машинобудування

56. Враховуючи причини високої концентрації солей у водах Червоного моря, визначте, за яких умов солоність цього моря може зменшитись.

- 1 зменшиться глибина моря
- 2 море стане внутрішнім
- 3 надходитиме ропа з Мертвого моря
- 4 знизиться середня річна температура повітря в регіоні
- 5 збільшиться кількість опадів
- 6 зменшиться вплив циклонів
- 7 збільшиться об'єм річкового стоку з прилеглих материків

57. Проаналізуйте діаграму, на якій відображено чисельність населення (млн осіб) в десяти найбільших агломераціях світу (із 450 існуючих, 2011 р.), і зробіть висновки щодо особливостей поширення такої форми розселення на планеті.

- 1 десять найбільших агломерацій розташовані в усіх шести частинах світу
- 2 найбільші агломерації сформувались переважно в Північній півкулі
- 3 у Європі немає такої форми розселення, як агломерація
- 4 з десяти найбільших агломерацій три розташовані в Індії
- 5 у Японії лише одне місто-мільйонер, навколо якого сформувалась агломерація
- 6 60 % найбільших агломерацій сформувалися в країнах, що розвиваються
- 7 Колката – найменша агломерація світу

58. Усі наведені твердження характеризують господарство Японії. Виберіть серед них лише ті, що є ознаками постіндустріального етапу її розвитку.

- 1 у структурі зайнятості переважає сфера послуг
- 2 економіка залежить від імпорту енергоносіїв
- 3 сформувався промисловий пояс
- 4 промисловість вирізняється високотехнологічною продукцією
- 5 сільське господарство має зональну спеціалізацію
- 6 у перевезеннях вантажів важливу роль відіграє водний транспорт
- 7 країна є експортером наукової продукції та капіталу